

Yleisten asioiden neuvosto 6.2.2023

Yleisten asioiden neuvosto kokoontuu maanantaina 6.2.2023 Brysselissä. Suomea edustaa kokouksessa eurooppaministeri Tytti Tuppurainen.

Puheenjohtajavaltio **Ruotsi esittelee puheenjohtajakautensa prioriteetit**, jotka ovat turvallisuus – yhtenäisyys, vihreä ja energiasiirtymä, kilpailukyky sekä demokraattiset arvot ja oikeusvaltio.

Kokouksen pääaiheena on 9.–10.2.2023 järjestettävän **ylimääräisen Eurooppa-neuvoston kokouksen valmistelu**. Neuvosto keskustele Eurooppa-neuvoston päätelmäluonnoksesta, jonka aiheita ovat Ukraina ja Venäjä, talous ja kilpailukyky sekä muuttoliike.

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi tukee pyrkimyksiä saada Venäjä ja sen edustajat vastuuseen laittomasta hyökkäyssodasta ja sen vaikutuksista, mukaan lukien sodan aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä.

Suomi pitää sisämarkkinoiden toimivuutta keskeisenä ja tukee EU:n valtiontukipolitiikan osalta EU:n markkinoiden säilymistä kilpailullisina, avoimina ja kilpailukykyisinä. Lähtökohtaisesti EU:n vihreään siirtymään – kuten investointeihin – kohdennettavien valtiontukien tulee perustua ”normaaliaikojen” valtiontukisääntöihin. Suomi katsoo yleisesti, että poikkeuksellisissakin olosuhteissa on perusteltua, että EU:n valtiontukisäännöt kohdentavat yritystuet ensisijaisesti markkinoiden toimintapuutteisiin, vakavien sosiaalisten vaikeuksien poistamiseen tai muiden yhteiskunnallisesti tärkeiden tavoitteiden saavuttamiseen. Valtiontukisääntöjä ei tule keventää ilman selkeää analyysia valtiontukien tarkoituksenmukaisuudesta poliittikkavälineenä, mahdollisten kolmansien maiden toimien vaikutuksista EU:n kilpailukykyyn ja vaikutustenarviointia sisämarkkinoiden toimivuuteen. Suomi katsoo, että EU:n teknologisen johtajuuden ja globaalin kilpailukykyyn tueksi tarvitaan osaamista. Valtioneuvosto muodostaa tarkemmat kannat Eurooppa-neuvoston taloutta ja kilpailukykyä koskevaan osuuteen erillisellä selvityksellä.

Suomi katsoo, että on tärkeää luoda tasaveroisia ja kestäviä kumppanuuksia muuttoliikkeen lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa ja edistää niiden kautta muuttoliikkeen hyvää hallintaa. Laillisten väylien kehittäminen ja niiden saavutettavuus myös kansainvälistä suojelua tarvitseville henkilöille on tärkeä osa kokonaisvaltaista ja kestävää EU:n maahanmuuttopolitiikkaa. Suomi tukee ratkaisun löytämistä yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistukseen, sillä tarve nykyistä toimivammalle järjestelmälle on ilmeinen. Järjestelmän perustana tulee vastaisuudessaakin olla oikeus hakea turvapaikkaa EU:ssa. Tavoitteena on hallittu ja toimiva turvapaikkapolitiikka sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen parantaminen koko EU:ssa. Suomi tukee kaupan, kehityksen ja muuttoliikkeen (ml. takaisinottovelvoite) välisten yhteyksien parempaa huomioimista Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti. Tehokas ja kestävä paluujärjestelmä sekä toimiva takaisinottoyhteistyö kolmansien maiden kanssa on keskeinen osa maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kokonaisuutta.

Neuvosto saa komission tilannekatsauksen **EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) suhteista**. Päätöksiä ei tehdä. Komissio on vuoden alussa entisestään tiivistänyt UK:n kanssa käytäviä keskusteluja Irlannin ja Pohjois-Irlannin pöytäkirjan toimeenpanosta. Suomi ottaa tilannekatsauksen tiedoksi ja antaa tukensa komission lähestymistavalle. Suomi tukee komissiota sen jatkaessa ratkaisujen etsimistä rakentavasti pöytäkirjan sisällä. EU:n on suojeltava sisämarkkinoitaan. Pidämme saavutettua edistystä tervetulleena. Positiivista kehitystä on sopu EU:n pääsystä UK:n tullijärjestelmiin.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Ruotsin puheenjohtajakauden prioriteetit s. 3

Puheenjohtajavaltio esittelee

Keskustelu

9.–10. helmikuuta 2023 pidettävän ylimääräisen Eurooppa-neuvoston kokouksen valmistelu:

päätelmät s. 6

Keskustelu

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhteet s. 9

Tilannekatsaus

Muut asiat

Valtioneuvoston kanslia

Perusmuistio

EU/17/2023-VNK-2

Kaunismaa Eeva

24.1.2023

Yleisten asioiden neuvosto 6.2.2023; Ruotsin puheenjohtajuuskauden esittely

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 6.2.2023

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvoston puheenjohtajana toimiva eurooppaministeri Jessika Roswall esittelee kokouksessa Ruotsin puheenjohtajakauden prioriteetit.

Suomen kanta

Suomi ottaa Ruotsin puheenjohtajakauden esittelyn tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Ruotsin EU-puheenjohtajakauden sinikeltaisesta tunnuksesta löytyy yhteys niin puheenjohtajavaltion omaan lippuun, EU:n sinikeltaiseen tunnukseen kuin ajankohtaista tilannetta hallitsevan Ukrainan sinikeltaisiin tunnuksiin.

Ruotsin puheenjohtajakauden neljä prioriteettia ovat turvallisuus – yhtenäisyys, kilpailukyky, vihreä ja energiasiirtymä sekä demokraattiset arvot ja oikeusvaltio.

Turvallisuus – yhtenäisyys

Puheenjohtajavaltio korostaa unionin yhtenäisyyttä Venäjän Ukrainaan kohdistuvaan hyökkäyssotaan vastaamisessa ja asettaa etusijalle taloudellisen ja sotilaallisen tuen jatkamisen Ukrainalle sekä Ukrainan tukemisen sen tiellä kohti EU-jäsenyyttä. Unionin ja

kansalaisten turvallisuuden vahvistamiseksi on rakennettava konsensusta kohti vahvaa EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa, läheisessä yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa jatketaan.

Kilpailukyky

Vaikka akuutein huomio on Venäjän hyökkäyssotaan ja sen vaikutuksiin vastaamisessa, samanaikaisesti on edistettävä talouskasvua pidemmän aikavälin haasteisiin vastaamiseksi. Puheenjohtajavaltio näkee sisämarkkinoiden toiminnan ja maailmanlaajuiset kaupan mahdollisuudet keskeisinä taloudelliselle kestävyydelle. EU:n tulee jatkossakin tarjota parhaat mahdolliset olosuhteet terveelle ja avoimelle taloudelle, joka perustuu vapaaseen kilpailuun, yksityisiin investointeihin ja menestyksekkääseen digitalisaatioon.

Vihreä ja energiasiirtymä

Puheenjohtajavaltio jatkaa ponnisteluja korkeiden ja epävakaiden energian hintojen torjumiseksi sekä pitkän aikavälin energiamarkkinoiden uudistuksen edistämiseksi. Euroopan on johdettava esimerkillään globaalia lähestymistapaa ilmastonmuutokseen. Keskiössä ovat Fit for 55 -paketin toimeenpano ja energiasiirtymän nopeuttaminen. Riippumattomuus fossiilisista polttoaineista on välttämätöntä sekä vihreän siirtymän että turvallisuuden näkökulmasta. Teollinen ja teknologinen murros tuo edelläkävijöille kilpailuetuja. Siirtyminen resurssitehokkaaseen, fossiilivapaaseen tulevaisuuteen edellyttää investointeja innovatiivisille toimialoille sekä sopivaa sääntelykehystä ja politiikkaa näiden investointien houkuttelemiseksi.

Demokraattiset arvot ja oikeusvaltio

Demokraattiset arvot ja oikeusvaltio ovat unionin toiminnan perusta ja ne tasoittavat tietä yhteenkuuluvuudelle, yksilönvapauksille, syrjimättömyydelle, talouskasvulle ja globaalille vaikutusvallalle. Oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien puolustaminen on siksi olennainen osa Ruotsin puheenjohtajakautta.

Ruotsin puheenjohtajakauden prioriteetit pohjaavat Ranskan, Tšekin ja Ruotsin kolmen peräkkäisen puheenjohtajavaltion trio-ohjelmaan, joka hyväksyttiin yleisten asioiden neuvostossa 14.12.2021.

Yleisten asioiden neuvoston kevätkauden aiheita ovat muun muassa Eurooppa-neuvoston kokousten valmistelu, oikeusvaltiokysymykset (ml. neuvoston oikeusvaltiovuoropuhe- lun sekä unionisopimuksen 7 artiklan mukaisten menettelyjen jatkaminen), Euroopan tulevaisuuskonferenssin jatkotoimet, laajentuminen sekä EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhteet.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Puheenjohtajakauden prioriteetit on esitelty Euroopan parlamentille 16.1.2023.

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 3.2.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 3.2.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

The Swedish Presidency Programme

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Eeva Kaunismaa, VNK, etunimi.sukunimi@gov.fi
Heli Siivola, VNK, etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/17/2023

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Valtioneuvoston kanslia

Muistio

EU/5/2023-VNK-2

Landes Sonja

23.1.2023

Ylimääräisen Eurooppa-neuvoston 9.-10. helmikuuta valmistelu; päätelmäluonnos

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 6.2.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvosto käy keskustelun 9.-10. helmikuuta järjestettävän ylimääräisen Eurooppa-neuvoston päätelmäluonnoksesta. Kokouksessa käsiteltävä versio päätelmäluonnoksesta jaettaneen jäsenmaille yleisten asioiden neuvoston alla.

Suomen kanta

Ukraina ja Venäjä

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi tukee pyrkimyksiä saada Venäjä ja sen edustajat vastuuseen laittomasta hyökkäyssodasta ja sen vaikutuksista, mukaan lukien sodan aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä.

Talous ja kilpailukyky

Suomi pitää sisämarkkinoiden toimivuutta keskeisenä ja tukee EU:n valtiontukipolitiikan osalta EU:n markkinoiden säilymistä kilpailullisina, avoimina ja kilpailukykyisinä. Lähtökohtaisesti EU:n vihreään siirtymään – kuten investointeihin – kohdennettavien valtiontukien tulee perustua ”normaaliaikojen” valtiontukisääntöihin. Suomi katsoo yleisesti, että

poikkeuksellisissakin olosuhteissa on perusteltua, että EU:n valtiontukisäännöt kohdentavat yritystuet ensisijaisesti markkinoiden toimintapuutteisiin, vakavien sosiaalisten vaikeuksien poistamiseen tai muiden yhteiskunnallisesti tärkeiden tavoitteiden saavuttamiseen. Valtiontukisääntöjä ei tule keventää ilman selkeää analyysia valtiontukien tarkoituksenmukaisuudesta politiikkavälineenä, mahdollisten kolmansien maiden toimien vaikutuksista EU:n kilpailukykyyn ja vaikutustenarviointia sisämarkkinoiden toimivuuteen. Suomi katsoo, että EU:n teknologisen johtajuuden ja globaalin kilpailukyvyn tueksi tarvitaan osaamista.

Valtioneuvoston muodostaa tarkemmat kannat taloutta ja kilpailukykyä koskevaan osuuteen erillisellä selvityksellä.

Muuttoliike

Suomi katsoo, että on tärkeää luoda tasaveroisia ja kestäviä kumppanuuksia muuttoliikkeen lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa ja edistää niiden kautta muuttoliikkeen hyvää hallintaa. Laillisten väylien kehittäminen ja niiden saavutettavuus myös kansainvälistä suojelua tarvitseville henkilöille on tärkeä osa kokonaisvaltaista ja kestävää EU:n maahanmuuttopolitiikkaa.

Suomi tukee ratkaisun löytämistä yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistukseen, sillä tarve nykyistä toimivammalle järjestelmälle on ilmeinen. Järjestelmän perustana tulee vastaisuudessa olla oikeus hakea turvapaikkaa EU:ssa. Tavoitteena on hallittu ja toimiva turvapaikkapolitiikka sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen parantaminen koko EU:ssa.

Suomi tukee kaupan, kehityksen ja muuttoliikkeen (ml. takaisinottovelvoite) välisten yhteyksien parempaa huomioimista Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti. Tehokas ja kestävä paluujärjestelmä sekä toimiva takaisinottoyhteistyö kolmansien maiden kanssa on keskeinen osa maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kokonaisuutta.

Pääasiallinen sisältö

Ennakkotietojen mukaan helmikuun Eurooppa-neuvostossa on esillä Ukraina/Venäjä, talous sekä muuttoliike.

Ukraina/Venäjä-keskustelussa esillä tulee olemaan EU:n vastaus Venäjän Ukrainaan kohdistuvaan hyökkäyssotaan ja sen vaikutuksiin.

Talouden osalta keskustelua helmikuun Eurooppa-neuvostossa tullaan käymään EU:n globaalin kilpailukyvyn parantamisesta, jonka yhteydessä esillä tulevat olemaan muun muassa mahdolliset muutokset valtiontukisääntöihin sekä ajatus EU:n suvereniteettirahastoksi. Keskustelua on tarkoitus käydä tukitoimista, joiden taustalla ovat erityisesti energiakriisi ja vihreän siirtymän vauhdittaminen sekä tarve vahvistaa EU:n strategista autonomiaa.

Muuttoliikkeen osalta Eurooppa-neuvoston on tarkoitus keskustella erityisesti muuttoliikkeen ulkoisesta ulottuvuudesta sekä arvioida aiempien, kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan keskittyvien päätelmiensä toimeenpanoa. Tarkoituksena on varmistaa ulkorajojen tehokas valvonta sekä tehostaa yhteistyötä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa kumppanuuksien avulla. Yhtenäisen ja tehokkaan EU:n palauttamis- ja takaisinotto- ja turvapaikkapolitiikan tehostaminen, maahanmuuttajien salakuljetukseen puuttuminen sekä muuttovirtojen seuranta ovat keskeisiä. Eurooppa-neuvosto tulee kehottamaan EU:n lainsäätäjiä jatkamaan työtä muuttoliike- ja turvapaikkapaketin osalta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 3. helmikuuta 2023

Eduskuntakäsittely

SuV 3. helmikuuta 2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Päätelmäluonnos

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sonja Landes / VNEUS

VAHVA-tunnus

EU/5/2023

Liitteet

Viite

Ulkoministeriö

Perusmuistio

EU/3/2023-UM-9

Heikkilä Hanna

27.1.2023

Yleisten asioiden neuvosto 6.2.2023; Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhteet

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 6.2.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvosto saa komission tilannekatsauksen Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) suhteista. Päätöksiä ei tehdä.

Komissio on entisestään tiivistänyt UK:n kanssa keskusteluja Irlannin ja Pohjois-Irlannin pöytäkirjan toimeenpanosta vuoden alussa. Keskustelut käynnistyivät syksyllä 2022 UK:n pääministerin vaihduttua ja keskusteluita on jatkettu entistä rakentavammassa ja positiivisemmassa hengessä. Painetta ratkaisun löytämiseksi lisää tarve saada toimiva hallinto Pohjois-Irlantiin sekä Pohjois-Irlannin rauhaa koskevan Pitkänperjantain sopimuksen 25-vuotismerkkipäivä 10.4.2023.

EU:n lähestymistapa keskusteluihin UK:n kanssa pysyy samana. Komissio jatkaa ratkaisujen etsimistä rakentavasti pöytäkirjan sisällä. Pöytäkirjaa ei neuvotella uudelleen.

Suomen kanta

Suomi ottaa tilannekatsauksen tiedoksi ja antaa tukensa komission lähestymistavalle. Suomi tukee komissiota sen jatkaessa ratkaisujen etsimistä rakentavasti pöytäkirjan sisällä. EU:n on suojeltava sisämarkkinoitaan. Pidämme saavutettua edistystä tervetulleena. Positiivista kehitystä on sopu EU:n pääsystä UK:n tullijärjestelmiin.

EU, mukaan lukien Suomi, on alusta alkaen katsonut, että UK:n hallituksen kanssa neuvoteltu pöytäkirja on osa sitovaa kansainvälistä sopimusta, jota on kunnioitettava.

EU voi aktiivisesti etsiä rakentavia ratkaisuja pöytäkirjan mahdollistamien joustojen puitteissa Pohjois-Irlannin elinkeinoelämän ja sidosryhmien konkreettisiin huoliin vastaukseksi, mutta pöytäkirjaa ei tule avata eikä neuvotella uudelleen. Mahdolliset lisäjoukot eivät myöskään saa vaarantaa EU:n sisämarkkinoiden integriteettiä, tulliliiton toimintaa tai EU:n yhtenäisyyttä.

Suomi on osoittanut vahvaa solidaarisuutta Irlantia kohtaan ja kuunnellut tarkasti Irlannin näkemyksiä asiasta. Suomi on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että EU:n on kyettävä Pohjois-Irlannin herkässä tilanteessa viestimään pöytäkirjaan liittyvistä asioista erityisen selkeästi. Suomi on kiitellyt komission säännöllistä ja jatkuvaa yhteydenpitoa Pohjois-Irlannin paikallisiin sidosryhmiin.

Pääasiallinen sisältö

EU-UK-suhde on Britannian EU-eron jälkeen säilynyt jännitteisenä. Vaikka Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on jossain määrin lisännyt UTP-koordinaatiota, ei suhteeseen ole toistaiseksi löydetty uutta tasapainoa. Haasteet suhteessa johtuvat pitkälti UK:n haluttomuudesta toimeenpanna erosopimuksen liitteenä olevaa Irlannin/Pohjois-Irlannin pöytäkirjaa ja UK:n hallituksen tekemästä lakiesityksestä (Northern Ireland Protocol Bill), joka rikkoo pöytäkirjassa sovittua. Lakiesityksen käsittely parlamentin ylähuoneessa on pysäytetty, eikä pääministeri Sunakin hallitus ole toistaiseksi vienyt lain käsittelyä eteenpäin, mitä on pidetty positiivisena asiana.

UK:n ja EU:n välinen suhde pohjautuu kahteen sopimukseen: 1.2.2020 voimaan tulleen UK:n erosopimukseen, jolla puretaan UK:n jäsenyyssajan velvoitteet ja sovitaan Pohjois-Irlannin rajan järjestämisestä, sekä kauppa- ja yhteistyösopimukseen (TCA), joka käsittelee EU:n ja UK:n nykysuhdetta. Sopimuksista kauppa- ja yhteistyösopimus toimii pääosin tarkoitetulla tavalla.

Irlantia ja Pohjois-Irlantia koskeva pöytäkirja on erosopimuksen erottamaton osa. Pöytäkirjan tavoitteena on varmistaa, että vuoden 1998 rauhansopimusta (ns. Pitkänperjantain sopimus) kunnioitetaan, että vältetään niin sanottu kova raja Irlannin saarella, että saaren etelä- ja pohjoisosien välistä yhteistyötä voidaan jatkaa, eikä EU:n sisämarkkinoiden toimintaa vaaranneta. Pöytäkirjaa alettiin soveltaa vasta siirtymäkauden päätyttyä 1.1.2021. Pöytäkirjan nojalla Pohjois-Irlanti on edelleen tavaroiden vapaan liikkuvuuden osalta EU:n sisämarkkinoilla, joiden toimintaa ja yhtenäisyyttä unionin on ehdottomasti suojeltava. Jäsenmaat ovat olleet täysin yhtenäisiä kannassaan. Kovan rajan välttämiseksi Pohjois-Irlannissa noudatetaan edelleen pöytäkirjan nojalla tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevaa EU-lainsäädäntöä. Yksin tästä syystä EU ei voi hyväksyä UK:n hallituksen vaatimusta siitä, että EU-oikeuden tulkintaa edellyttävissä riidoissa ylin tuomiovalta ei olisi enää pöytäkirjan osalta EU-tuomioistuimella.

UK on ollut haluton Pohjois-Irlantia koskevan pöytäkirjan täytäntöönpanoon ja soveltamiseen, ja se on halunnut avata pöytäkirjan neuvotteluja varten. EU on puolestaan todennut olevansa sitoutunut keskusteluiden jatkamiseen ja ratkaisujen etsimiseen pöytäkirjan sisällä. Jäsenvaltiot ovat yksimielisiä siitä, että pöytäkirjaa ei avata. Pohjois-Irlannin ongelmat eivät johdu pöytäkirjasta, vaan UK:n hallituksen valitsemasta erotavasta. UK esitteli 13.6.2022 Pohjois-Irlannin pöytäkirjaa koskevan lakiehdotuksen (em. Northern Ireland Protocol Bill), joka toteutuessaan jättäisi yksipuolisesti pöytäkirjan keskeiset osat soveltamatta. Lakiehdotus on tällä hetkellä ylähuoneen käsittelyssä, mutta se ei kuitenkaan ole edennyt. Lakiehdotuksen pöytäämisen johdosta EU on pannut vireille neljä uutta pöytäkirjan puutteellista täytäntöönpanoa koskevaa rikkomusmenettelyä, joiden käynnistämisestä oli ratkaisun löytämisen toivossa aiemmin pidättäydytty. Vireillä on nyt yhteensä seitsemän rikkomusmenettelyä. Ne voivat viime kädessä johtaa EU-tuomioistuimen määräämiin taloudellisiin seuraamuksiin.

Syksyllä 2022 keskustelut EU:n ja UK:n välillä koskien pöytäkirjan toimeenpanoa käynnistyivät uudelleen, oltuaan pysähdyksissä helmikuusta 2022 lähtien. Keskusteluita on tiivistetty tammikuussa 2023, komission varapuheenjohtaja Šefčovič ja UK:n ulkoministeri Cleverly ovat keskustelleet tammikuussa kahdesti ja neuvotteluissa on saavutettu konkreettista edistymistä. Joulukuussa 2022 UK ilmoitti pöytäkirjan määräysten toimeenpanon edellyttämien rajatarkastuspisteiden rakentamisesta Pohjois-Irlantiin. Tammikuussa saavutettiin sopu EU:n pääsystä UK:n tulliin tietojärjestelmiin. Keskustelut jatkuvat edelleen teknisellä tasolla.

Pohjois-Irlantia koskeva pöytäkirja vaikuttaa keskeisesti Pohjois-Irlannin tilanteeseen. Pohjois-Irlannin unionistipuolue on ollut haluton muodostamaan aluehallitusta helmikuusta 2022 lähtien johtuen haasteista pöytäkirjan toimeenpanossa. Tilanne ei ole muuttunut, vaikka toukokuussa järjestettiin uudet vaalit. Pohjois-Irlannin vaalit voittanut Sinn Féin suhtautuu myönteisesti pöytäkirjaan ja sen asianmukaiseen täytäntöönpanoon. Määräaika hallituksen muodostamiselle on umpeutunut tämän jälkeen jo moneen kertaan, viimeksi 19.1. Pohjois-Irlannin kovan linjan lojalistien aktiivisuus voi kasvaa, mikä aiheuttaa huolta. Huhtikuussa (10.4.) tulee kuluneeksi 25 vuotta Pohjois-Irlannin rauhaa koskevasta Pitkänperjantain sopimuksesta. Merkkipäivä asettaa painetta ratkaisun löytymiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kokouksessa ei tehdä sitovia päätöksiä. Pöytäkirja on SEU 50 artiklan 2 kohdan nojalla tehdyn erosopimuksen erottamaton osa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentilla ei ole erityistä roolia erosopimuksen täytäntöönpanoon liittyvissä kysymyksissä. Parlamentti pidetään asiasta informoituna.

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 3.2.2023.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 3.2.2023.

Erosopimusta ja pöytäkirjaa on käsitelty tunnuksen E 125/2016 vp alla lähetetyissä kahdeksassatoista E-selvityksessä. Artiklakohtaisesti lopullinen sopimus ja pöytäkirja on avattu selvityksessä EJ 22/2019 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Hanna Heikkilä, UM, 040 350 47 06
Johannes Leppo, VNK

VAHVA-tunnus

EU/311/2023

Liitteet -**Viite** -

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet